

VREDESKOERIER

'T KAN ANDERS

TIJDSCHRIFT VOOR EEN LEEFBARE WERELD

UITGAVE: PAIS, HUMANISTISCH VREDESBERAAD & HAAGS VREDES PLATFORM, JAARGANG 34, NUMMER 3. JULI 2011

DEMONSTREREN OP ZIJN HAAGS

Foto Boyd Noorda, sociamedia.nl

Deze foto is genomen op Veteranendag, 25 juni 2011. Je zou denken: hier staat een aantal agenten in uniform en stillen een wake te houden, met in hun midden een stok borden met de opschriften "Veteranen, bloed zweet en tranen"- "Elke dag veteranendag" – "Geen slachtoffers meer voor grondstoffoorlogen" – "Veteranendag ° overheidspropaganda voor grondstoffoorlogen". Helaas is dit niet wat het lijkt, zie de toelichting hiernaast.

De politie gaat niet de straat op om te protesteren tegen Veteranendag, maar zij sluit Elise Leijten in om het publiek te beletten haar teksten te zien (Elise is dan ook niet op de foto te vinden). Want Prins Willem Alexander komt langs en de politie is van oordeel dat of de prins of de demonstrante tegen geweld moet worden beschermd. Arresteren mag echter niet. Elise was verleden jaar al opgepakt en door de politierechter vrijgesproken, dus kunnen de agenten opgepakt worden wegens het verbieden van geoorloofde handelingen, een ambtsmisdrijf waarop twee jaar gevangenis staat (art. 235 Wbs). Vandaar dus dit cordon. Die opzet lukt echter niet omdat Elise een hengelstok bij zich heeft en zo de teksten boven de hoofden van de agenten kan tillen. De prins schijnt ze met belangstelling gelezen te hebben.

De zaak staat niet op zichzelf. Jaarlijks geeft Veteranendag de politie Haaglanden aanleiding mensen op te pakken die zich verzetten tegen de oorlogsverheerlijking. Op de maandag voorafgaand aan het gebeuren stond Herman Baars, voorzitter van Kerk en Vrede terecht wegens het niet voldoen aan de legitimatieplicht. Baars stond op Veteranendag 2009 met de vredesvlag en de agent vond dat die weg moest omdat het vertonen van een vredesvlag gebrek aan respect zou inhouden voor de veteranen. Hiermee bevestigde hij overigens dat veteranen door de regering worden ingezet voor oorlogswerving.

De zaak kwam twee jaar later voor de politierechter, en omdat uit het proces-verbaal niets bleek van de werkelijke reden waarom de vlag weg moest, riep Baars' advocaat Meindert Stelling de agent als getuige op. Omdat de procureur-generaal hieraan geen gevolg had gegeven en omdat ook de politierechter wilde weten of de agent werkelijk had gedaan wat indertijd ook in de pers was bericht, is het proces verdaagd - nadat de zitting, waarvan justitie dacht dat die in tien minuten bekeken was, wel anderhalf uur had geduurd.

Kerk en Vrede riep op om ook dit jaar met Veteranendag met ons antimilitaristische geuzenvlaggen – pardon: vredesvlaggen rond te lopen. Maar dat ging wat moeilijk in de stromende regen...

VREDESKOERIER-'T KAN ANDERS STOPT

Met ingang van 1 januari 2012 zal dit tijdschrift ophouden te verschijnen. Het samenwerkingsverband van het Haags Vredesplatform, Humanistisch Vredesberaad en Vredesbeweging Pais heeft besloten dat het uitgeven van twee gedrukte tijdschriften niet meer voldoet aan de eisen van de tijd. Ons andere blad VredesMagazine blijft gewoon als papieren uitgave bestaan, maar Vredeskoerier-'t Kan Anders moet plaats maken voor digitale media waarmee men sneller, efficiënter en voordeliger kan communiceren.

Wat betekent dit voor onze abonnees?

- ⤴ Iedereen met een internetaansluiting heeft toegang tot het Nieuws uit de Vredesbeweging dat op verschillende manieren via internet wordt verspreid. U kunt het lezen op de websites www.vredesbeweging.nl en www.vredesmedia.nl. Op deze sites wordt het nieuws geplaatst zodra het zich aandient. Wie direct op hoogte wil zijn als er een nieuw bericht verschijnt, kan zich abonneren op een rss-feed. Er is ook de e-mail nieuwsbrief VredesNieuws, die al een half jaar op proef verschijnt. Voor het einde van het jaar zal VredesNieuws definitief worden en zal iedereen zich erop kunnen abonneren. Abonnees op dit blad die nu al VredesNieuws willen ontvangen kunnen zich met een e-mail aanmelden naar info@vredesbeweging.nl. VredesNieuws verschijnt zo vaak als nodig, nu is dat ongeveer om de vier weken. Momenteel wordt het Nieuws uit de Vredesbeweging bijeen gebracht door Vredesbeweging Pais en het Haags Vredesplatform. We zoeken nog correspondenten die vanuit hun aandachtssfeer berichten willen opstellen. Iets voor u? Dan graag een mailtje naar info@vredesbeweging.nl.
- ⤴ De meeste abonnees op dit blad ontvangen ook VredesMagazine. Wij zijn van plan abonnees van dit blad die VredesMagazine nog niet ontvangen dat vanaf 2012 te gaan toezenden. Alle huidige abonnees blijven dus een papieren blad ontvangen.
- ⤴ Het Haags Vredesplatform zal, vanaf 2012, in samenwerking met het Humanistisch Vredesberaad het tijdschrift Vredeskoerier in PDF-format laten verschijnen, dat voor een deel uit diezelfde bron zal putten als VredesNieuws. Geprobeerd zal worden de HVP-leden die niet over een computer beschikken van een uitdraai van de Vredeskoerier te voorzien.

U heeft nu het voorlaatste nummer in uw hand. In het volgende nummer nemen wij afscheid.

De redactie

ANTIMILITARISTISCH ERFGOED

Tot uiterlijk 29 juli a.s. is in de voormalige gevangenis de Blokhuispoort te Leeuwarden nog de tentoonstelling te zien van Stephan Kraan, die in 1981 in datzelfde gebouw gevangen zat als totaalweigeraar. De inrichting is een van die vele musea geworden die naast Veenhuizen, Frederiksoord en Omerschans het erfgoed gaan vormen van de onderkant van de Nederlandse samenleving, en Stephan had een grote verzameling propagandamateriaal verzameld. Hij geeft zelf rondleidingen met "bajesverhalen". Dat laat hij niet

aan ex-cipiers over, zoals dat in Veenhuizen gebeurt.

Of het op 30 juli afgelopen is, is de vraag. Stephans antimilitaristische verzameling is sedertdien aanzienlijk uitgebreid en heeft blijvende museale waarde. Het schijnt dat hij in een nader te bepalen streekmuseum een blijvende bewaarplaats heeft gevonden.

Dit is mede te danken aan de film *Wegerden achter traaljes* (weigeraars achter traaljes) die Djoeko Kroesen voor Omrop Fryslân heeft vervaardigd over het totaalweigeren rond 1980. Daarin vin-

den we naast Stephan Kraan ook oudere totaalweigeraars als Geart Bosma en Willem de Haan, zowel in interviews tijdens hun dienstweigering als achteraf. De film kan worden opgespoord via *Uitzending gemist* en als internet niet werkt aangevraagd via de Omrop Fryslân. De gesproken taal is Nederlands en het Fries is Nederlands ondertiteld.

De conclusie van de film is dat er nog steeds tegen het leger te protesteren valt. Ook al is de opkomstplicht afgeschaft, de dienstplicht niet en het militaire dienstregister bestaat nog steeds

Daarom roepen de oudere totaalweigeraars de jongeren op de regering te vragen dat zij uit het register worden uitgeschreven. En als dat niet lukt, daarover stennis te maken. Dan kan men in ieder geval horen dat het leger nog steeds ongewenst is.

Nog even de voorpagina:

Voor demonstranten in den haag en elders zijn er de volgende tips en trucs, speciaal van de Nationale Ombudsman. <http://vaderke.niscentrum.blogspot.com/2008/03/68.html>

VREDESKOERIER

'T KAN ANDERS

Vredeskoerier, 't Kan Anders voor een leefbare wereld, is een gezamenlijke uitgave van Pais, Humanistisch Vredesberaad en Haags Vredes Platform.

Eindredactie: Jan Bervoets.

Redactie: Chris Geerse, Anke Polak, Wiebren Stienstra.

Redactieadres: Postbus 10500, 2501 HM Den Haag; E-post: koerier2006@ddh.nl. De verantwoordelijkheid voor de geplaatste artikelen ligt bij de auteurs. De redactie beslist over plaatsing van ingezonden brieven en zal deze inkorten indien nodig.

Abonnementen (informatie en administratie): Vlamingstraat 82, 2611 LA Delft, tel: 015-785.01.37

't Kan Anders verschijnt 4x per jaar (8 blz.), afgewisseld door het VredesMagazine (36 blz.).

Een abonnement op beide bladen kost €15, 50. Aanmelden op bovenstaand adres of via info@vredesmedia.nl. Wat u extra overmaakt wordt verwelkomd als gift voor het werk van de uitgevende organisaties!

Opmaak: Jan Bervoets

Druk: Albani BV. ISSN 0925-5893

Foto's: Jan Bervoets, Gaza Flottillia, Boyd Noorda.

Steun met uw ideeën, actieve inzet of bijdrage:

• **Haags Vredes Platform**, Valkenboskade 461, 2563 JC Den Haag, 070-3922102 giro 496449; www.haagsvredesplatform.nl.

• **Humanistisch Vredesberaad**, Postbus 235, 2300 AE, Leiden. tel: 0648 233329. Giro 79911 tnv HVB, Alphen a/d Rijn. info@humanistischvredesberaad.nl; www.humanistischvredesberaad.nl

• **Vereniging Pais**, Vlamingstraat 82, 2611 LA Delft, tel. 015-7850137, giro 4173490 info@vredesbeweging.nl; www.vredesbeweging.nl

Op 30 juni 2011 werd een inspraakbeurt gehouden voor de gemeenteraad in Den Haag tegen een voorstel om zes wijkbibliotheken weg te bezuinigen. Hierbij kwam een makelaar in koffie aan het woord, die de plaats van een der opgeheven voorzieningen wilde bezetten omdat dat vlak bij een supermarkt stond.

**Mijn naam is Droogstoppel – ik moet u spreken
Over schandaal dat al een eeuw bestaat
En niet verdwijnt zolang men enkel praat:
Ik wil hier wijzen op bibliotheken!**

**Want, heb ik Dominee Wawelaar horen preken:
Die maken van de jeugd geen goed soldaat!
Zo staan zij niet paraat voor volk en staat,
Maar gaan zij lezen - en verrichten linkse streken!**

**Ik raad u aan: doe als de Taliban en
Geef ze een onvertaalde bijbel in Latijn -
Met uitleg van een Leider nog daarbij, maar**

**Beslist geen bibliotheken, wat een schande!
Laat ze niet denken, maar gehoorzaam zijn!
Leer ze marcheren, leer ze het boek verbranden!**

Werumeus D. Dekker

zich op gewetensgronden verplicht zien om legerdienst te weigeren. Een alternatieve dienstplicht mag namelijk geen afschrikingsmiddel zijn of een bestraffend karakter vertonen, en zeker niet in een vorm die voor Bayatan onacceptabel was. En hoe denkt onze IND nu over Turkse dienstweigeraars???

IN DE GEEST VAN ERASMUS: DE VREEDZAME SCHOOL

Op Internationale Vredesdag 21 september 2011 organiseert het 'Huis van Erasmus' een bijeenkomst 'In de geest van Erasmus: de Vreedzame School'. Men ziet daarin Erasmus als een sterk pleiter voor een humanistisch burgerschap dat uitgaat van de vrije dialoog, het kritische denken, tolerantie, respect en verantwoordelijkheid voor omgeving en medemens. Het zijn precies die antidogmatische vaardigheden die nodig zijn in de hedendaagse, multiculturele samenleving om deze leefbaar te houden. Een belangrijk thema is conflictoplossing zonder geweld. Het programma streeft naar een klimaat in de school waarin betrokkenheid en verantwoordelijkheid centraal staan; een democratische gemeenschap. Momenteel zijn er in Nederland zo'n 400 vreedzame scholen. Door de positieve effecten ontstaat er in veel wijken belangstelling om het succes van de Vreedzame School door te trekken naar de wijk: De Vreedzame Wijk. Inmiddels is, in samenwerking met Micha de Winter (hoogleraar Maatschappelijke Opvoedingsvraagstukken aan de Universiteit Utrecht), het programma versterkt op het terrein van 'democratisch burgerschap'. Dit alles in samenwerking met het Nationaal Onderwijsmuseum en de onderwijs- en adviesorganisatie CED-Groep, beide gevestigd in Rotterdam.

Meer info: Rein Heijne, r.heijne@hetnet.nl, 010-404.91.48

DIENSTWEIGEREN IS EEN MENSENRECHT!

Het Europees Hof van de Rechten van de Mens heeft op 7 juli verklaard dat op grond van het Europees verdrag dienstweigering voor gewetensbezwaarden een mensenrecht is. Aanleiding was de zaak-Bayatyan versus de Armeense staat (Application nr. 23459/03, 1/6/2011). Bayatyan is een 28-jarige Jehovah's Getuige uit Armenië die in 2003 tot tweeëneenhalf jaar gevangenisstraf was veroordeeld. Het hof vernietigde het vonnis en verklaarde dat de 47 lidstaten van de Raad van Europa de plicht hebben het fundamentele recht van burgers om op grond van gewetensbezwaren militaire dienst te weigeren, te respecteren. In het licht van dit arrest heeft het hof Turkije en Azerbeidzjan opgeroepen

onmiddellijk stappen te nemen om hun nationale wetgeving aan te passen. Turkije en Azerbeidzjan zijn momenteel nog de enige twee verdragspartijen binnen de Raad van Europa die het recht op gewetensbezwaren tegen (verplichte) militaire dienst niet hebben erkend: Turkije is daarom berucht. Tal van gevluchte dienstweigeraars die door de Nederlandse regering na asielaanvraag zijn teruggestuurd - vraag het de groep Askere Gitme -, zijn daar 'verdwenen' of in de kazerne 'gezelfmoord'... Volgens de rechter moet Armenië, die wel een alternatieve dienstplicht regelt, zijn nationale wetgeving aanpassen en ervoor zorgen dat het een echt civiel alternatief aanbiedt voor mensen die

DE OVERWINNING VAN BI'ILIN EINDE VAN EENTONIG VERHAAL?

Op 24 juni werd in het Palestijnse Bi'ilin eindelijk en mondjesmaat uitvoering gegeven aan het vier jaar oude vonnis van het Israëliësch hooggerechtshof: de muur, die het dorp afsneed van zijn landerijen – zoals zo vaak gebeurt bij dorpen langs de muur, wat door het Internati-onaal Gerechtshof tot misdaad is verklaard – wordt verplaatst en de mensen mogen weer enkele van hun landerijen verbouwen. Het Israëliësch hooggerechtshof erkende dat de muur hier niet bedoeld was voor beveiliging van de Israëliëse staat tegen Palestina – evenmin als in Ni'ilin en Budrus – maar domweg landroof ten gunste van de nabij gelegen joodse nederzetting Modi'in Ilit en vorderde verplaatsing. Zes jaar en vier maanden lang hebben de dorpsgemeenschappen met wekelijkse massademonstraties en daden van geweldloze burgerlijke ongehoorzaamheid het door het leger in bezit genomen gebied aangevallen, soms frontaal, met vrouwen in de voorhoede, soms via slinkse wegen. Er zijn bulldozers bestormd, er zijn hekken omvergeworpen. Het leger antwoordde met traangas, stankwater ('skunk-spray', een Israëliëse vinding!), zelfs met scherp. Het viel 's nachts de dorpen in en hield razzia's onder de bewoners. Er zijn in die periode twee doden gevallen, broer en zuster Abdu-Ramah, beiden op een nieuwjaarsweekend, en minstens 40% van de bevolking is gearresteerd en naar Israëliëse gerechtshoven gebracht. Daar werden zij in processen in het Ivriet nagenoeg zonder tolk op willekeurige aangiften van 'ambtsedige' militairen veroordeeld. Slechts twee *promille* wordt bij dit soort processen vrijgesproken, mede omdat het voorarrest bij evident te verwachten vrij-spraak door chicanes van de aanklager vaak langer duurt dan de straf. Een van de woordvoerders van het volkscomité van Bi'ilin, Abdallah Abu Rahmah, werd voor één jaare gevangenisstraf veroordeeld wegens het leiden van een illegale organisatie; op de dag van zijn vrijlating werd er een hoger beroep op gang gezet om hem als "terrorist" langer vast te houden. (Dergelijke gevangenen, die in de Ofer gevangenis zitten, worden nu naar de Sinai getransporteerd, omdat Israëliëse mensenrechtenorganisaties over de rechtsgang in de Ofer hebben gerapporteerd).

Maar nu was het die vrijdag dan zover: de afzetting mocht om. Ditmaal was de demonstratie feestelijk en met ballonnen. Er kwamen parlamentsleden van de Palestijnse autoriteit, veertig Israëlië die deel uitmaakten van de velen die juist vanuit Israël zoveel steun hadden geleverd en als "anarchists against the wall" mede de voorhoede hebben gevormd van de Arabische lente, en mensen van overal ter wereld die juist hier de kern van een nieuwe en vreedzame wereld zochten. Arabieren die ooit hun stembiljet en geloofsbelijdenis aan Hamas hadden toevertrouwd liepen - zoals elke week tevoren - samen met hun Israëliëse vrienden (!) en de leden van het Volksfront, elk met eigen dracht en vaantje maar één van zin naar de hekken, ditmaal voorzien van een bulldozer om de eerste versperringen omver te rijden.

Het leger had andere plannen. Toen de bulldozers het hek naderde werden de massa's *gericht* beschoten met 60 'a 70 traangasgranaten, terwijl een mitrailleur geleegd werd op de bulldozer; een traangasgranaat kwam in de stuurcabine. Een dergelijke handelwijze was in 1965 door het Russeltribunaal tegen Vietnam al veroordeeld als een oorlogsmisdaad, dat geldt hier dus ook – het is overigens een wonder dat het dodental in Bi'ilin niet is toegenomen. Ook werd de massa weer bespoten met "skunk"-vloei-stof – mensen die daarvan monsters wilden verzamelen om ze te laten onderzoeken, raakten bedwelmd en moesten in een ziekenhuis worden opgenomen.

Maar vrijdag 1 juli was het feest. De hekken waren weg en de boeren begonnen op het nieuwe terrein schuren neer te zetten en samen met de daarvoor uitgenodigde Israëlië en internationale waarnemers hebben zij de laatste resten omheinding afgebroken en de eerste olijfbomen geplant. Er was zang, dans en allen vielen elkaar in de armen. De muur zal medio juli verwijderd zijn en de dorpelingen van Bi'ilin hebben nu toegang tot enige landerijen.

Maar de demonstraties zullen nog niet afgelopen zijn. De talloze arrestaties die het leger had verricht om knevelarij te sanctioneren en de terreurvonnissen die daarop zijn gevolgd zullen door geen Israëliëse rechter ongedaan worden gemaakt. En elders is het nog steeds mis: op 24 juni wiepen Israëliëse militaire eenheden schok- en traangasgranaten naar zingende en verklede kinderen in Nabi Saleh.

FLOTTILLA NIEUWS

Over de boten

Op 8 juli waren ze weer thuis uit Korfoe, twee opvarenden en twee coördinatoren van het Nederlands-Italiaanse boot Stefano Chiarini van de Freedom Flottilla, die in de Griekse havens wordt vastgehouden. De Nederlands-Italiaanse boot ligt nog klaar, onder voortdurende bewaking. Want de berichten dat de Ierse boot Saoirse en een Turkse boot door de Mossad waren gesaboteerd, bleken waar te zijn. De schroeven waren onklaar gemaakt, zodat ze in volle zee los zouden schieten en onder de waterlijn grote schade zouden veroorzaken, en de schepen zouden zinken. Israël zou ook dit jaar slachtoffers hebben gemaakt als dit niet toevallig was ontdekt.

De Griekse regering houdt de boten tegen op grond van anonieme klachten over de zeevaardigheid, die van een Israëliësch juridisch bureau afkomstig blijken te zijn. Een Amerikaanse kapitein en een Canadese kapitein zijn door de Griekse regering gearresteerd toen ze probeerden met hun boot weg te varen. De Nederlanders nemen aan dat Griekenland voor Israëliëse eisen zwicht omdat Israël de regering-Papandreou zou hebben gesteund bij zijn verzoek aan de EU voor financiële steun aan zijn land. "Papandreou is hiermee medeplichtig geworden aan het in stand houden van de illegale en onmenselijke blokkade van Gaza en het schenden van internationaal recht." Enfin, men zag het al aankomen: "De bedreigingen en intimidatie van Israël met als doel ons angst aan te jagen en te ontmoedigen, zijn voor ons niet als een verrassing gekomen."

Intussen is duidelijk dat voor het vasthouden van deze boten geen enkele internationale rechtsgrond is. De stuurgroep van de vloot heeft de Verenigde Naties uitgenodigd om zowel de boten als de opvarenden te controleren om zo de wereld te tonen dat dit een vreedzame, humanitaire missie is met ongewapende personen.

Intussen houden ook andere landen zich afzijdig: Egypte zal slechts zijn wateren beschikbaar stellen als er schepen van de flottilla na acties komen te stranden en er humanitaire hulp nodig is. Malta verbiedt eveneens de uitvaart.

Over de vliegtuigen

Intussen riepen ondersteuners van de flottilla mensen op om op 8 juli een reis per vliegtuig naar Palestina te maken, die in Tel Aviv eindigt en vanwaar men door Israël verder naar Palestina moet. Daarbij zouden ze demonstratief aangeven dat de

Reiziger naar Palestina opgepikt op het vliegveld Tel Aviv

Westbank hun reisdoel was. De Israëlische immigratiedienst reageerde op deze "flytilla" met het verzoek aan de luchtvaartmaatschappijen om 248 personen van hun passagierslijsten te schrappen omdat het "hooligans" en "po-Palestijnse radicalen" zouden zijn. op voorhand op een zwarte lijst te zetten. De meeste maatschappijengehoorzaamden. In Frankrijk, waar 350 mensen zouden vertrekken, werd op Aeroport Charles de Gaulle door vijftig mensen tegen het Israëlische ingrijpen geprotesteerd België heeft vanuit Zaventem wel mensen in een vliegtuig laten gaan.

Op 8 juli werden dus meer dan tweehonderd mensen op de vliegvelden van vertrek aangehouden. 124 mensen kwamen aan op het vliegveld van Tel Aviv en werden daar door de Israëlische politie opgepakt en minstens 24 uur in Israëlische gevangenen vastgehouden, omdat ze weigerden zich het land te laten uitzetten. Vijftig tot honderd mensen zijn echter door de controle heengekomen en hebben besloten in Palestina actie te voeren. Palestina heeft geen vliegveld. De luchthaven in Gaza, indertijd met Nederlandse ontwikkelingshulp aangelegd, was al in 2000 door Israëlische bombardementen onklaar gemaakt.

Stand van zaken

Stichting Nederland-Gaza is van mening dat door al die repressie in ieder geval één van de doelstellingen ruimschoots is gehaald: "De aandacht voor de tegenwerking van Israël en Griekenland en de sabotage van onze schepen hebben de blokkade en het lot van de Gazanen weer op het netvlies van het Nederlandse publiek gezet. Wanneer de vloot ongehinderd

door had kunnen varen zou de aandacht stukken minder zijn geweest. Ook is weer aangetoond hoe bedreigd Israël zich voelt door geweldloos verzet", aldus woordvoerder Benji de Levie van de Stichting Nederland-Gaza. Nu de meeste opvarenden zijn teruggekeerd in Nederland, bereiden ze zich voor op het moment waarop de vloot wel kan uitvaren.

Intussen blijkt dat een Frans schip, het plezieryacht de Dignité al Karama, de Griekse blokkade wist te omzeilen en nu onderweg is naar Alexandrië, waarheen zich ook het vrijgegeven schip Juliano zal begeven! Aan boord zijn een tiental vertegenwoordigers van de humanitaire coalitie, waaronder het Franse lid van het Europese Parlement Nicole Kill-Nielsen. Ook is de coördinator van de Griekse delegatie aan boord en de Zweeds-Israëlische musicus Dror Feiler.

Ondertussen zijn zes Spaanse Gaza-activisten in hongerstaking gegaan in de Spaanse ambassade in Griekenland, nadat zij het gebouw hebben bezet. Ze willen daar blijven totdat Spanje stappen doet bij Griekenland om het Spaanse schip van de Gaza Vloot, de Gernika, vrij te krijgen.

ONDERTUSSEN IN ITALIË

De strijd tegen de invasie van vluchtelingen uit Noord-Afrika leidt in Italië tot bezetting van het kustgebied. Op verschillende plaatsen zetten militaire politie-eenheden zonder voorafgaand onderzoek naar het milieu-effect of inspraak van de bevolking radarposten neer, waartegen de bevolking al dan niet met enig succes in opstand komt.

Het gaat om de beruchte de beruchte EL/M-2226 ACSR-antimigrantenradars, geproduceerd door het Israëlische bedrijf Elta System, en de daarbij behorende bemanning. De krachtige detectoren werden door de *Guardia di Finanza* (militaire eenheid van de douane) gekocht met geld uit het Europees Buitengrenzenfonds, om de vluchtelingenstromen tegen te gaan. Ze zullen de infrastructuur vormen van het nieuwe "netwerk van bodemradardetectoren voor kustbewaking" dat opgenomen zal worden in het systeem voor 'Commando, Controle, Communicatie, Computerinformatie' (C4I) van de Italiaanse strijdkrachten om bootjes met migranten te lokaliseren en te verjagen. Het Israëlische militair-industriële complex en het Romeinse bedrijf Almagora (inmiddels Finsiel), die door de top van de Guardia di Finanza aangesteld werden om de uitgekozen gronden gebruiksklaar te maken en de radarmasten te installeren, hebben er vele tientallen miljoenen euro aan verdiend.

En om wat voor grond gaat het? De lijst van plaatsen die uitgekozen zijn om de installaties te plaatsen, wordt elke dag langer. Verschillende ervan bevinden zich in beschermde gebieden (natuurrparks, archeologische vindplaatsen) aan de Zuid-Italiaanse kust en op Sardinië en Sicilië. Kuststreken en stadsgezichten die zelfs Europees beschermd worden, gaan op de schop. De plaatselijke bevolking stap met zijn besturen naar de rechter, die Defensie soms ongelijk geeft en verbiedt verder te werken. Maar de meeste projecten zijn geheim en deels al aanbesteed en Defensie bouwt gewoon door. Met name het uitzicht rond Siracuse wordt op deze manier onherstelbaar bedorven. Fort Europa bouwt nieuwe wallen..

Vrij naar Antonio Mazzeo

VOOR 'SAVING LIVES' IN LIBIE IS ONDERHANDELEN DE ENIGE OPTIE

Hans Feddema

Ruim 100 dagen duurt nu reeds de NAVO-interventie in Libië en nog steeds is er geen perspectief op een oplossing. Wel zijn er meer dan 10.000 doden. Het verzoek om aanhouding van Kadafi door het Internationale Strafhof (ICC) is op zich prima. Misdaaden tijdens een oorlog zijn van alle tijden en het Internationaal Strafhof heeft daarin een afschrikwekkende werking. Maar zo'n verzoek te laten uitgaan tijdens een oorlog vind ik minder handig. Partijen hebben dan de neiging zo'n verzoek tot aanhouding te gebruiken in hun (psychologische) oorlog jegens de ander. Juist ook omdat de rechtspraak onafhankelijk is. 'Kadafi heeft elke legitimiteit verloren', zeggen politici nu al enige tijd elkaar na. Ook de ministers Rosenthal en Hillen doen dat, ook al neemt de laatste afstand van het 'willen' en 'kunnen wegbombarderen van Kadafi'.

Al tijdens een oorlog voor rechter spelen jegens de tegenstander, zonder dat deze veroordeeld is, is des te vreemder, nu er in die oorlog sprake is van een complete patstelling. Ik voorspelde dat al in maart, tevens betogend dat de interventie de stammensituatie in Libië niet onderkende. Kabinet Rutte zegt in haar artikel 100 Brief medio juni, dat 'alle politieke inspanningen gericht zijn op het aftreden van Kadafi'. Ik ben voor democratie en vrijheid en dus bepaald geen fan van Kadafi, maar het mandaat van de Veiligheidsraad laten op de val van Kadafi gerichte acties niet toe.

Het Westen misbruikt deze VN-resolutie 1973, doordat de NAVO in feite fungeert als de luchtmacht van de rebellen en partij kiest in de oorlog. Ook

door van de rebellen, zonder te weten waar die politiek staan, hun eis van *regime change* over te nemen. Partij worden in een oorlog is, los van 1973, polemologisch een 'doodzonde'. Nu zegt genoemde artikel 100 Brief zelfs expliciet dat de 'oppositiekrachten qua aantallen, materiëel en organisatie onvoldoende capaciteit hebben en sterk afhankelijk zijn van de NAVO-operatie'. Het Westen houdt hen dus op de been. Maar het geld raakt op. Zelfs Engeland begint te twijfelen aan het perspectief van de NAVO-missie. De rebellen klagen over gebrek aan geld en wapens. Frankrijk bewapent hen nu openlijk, wat de Amerikanen weigeren als strijdig met Resolutie 1973, die juist een wapenembargo vraagt. Moskou protesteerde dan ook op wat Frankrijk doet. De Veiligheidsraad onderkende dat de Libische dictatuur internationaal-rechtelijk een gewelddadige opstand – we vergeten vaak dat zulks het geval is en dat die meer te maken heeft met stammenrivaliteit dan met de Arabische lente – op zich wel mag proberen neer te slaan, alleen niet met wreed- of brutaalheid. Vandaar zijn eis van een wapenstilstand, iets wat ook de Afrikaanse Unie vraagt. En toch werd afwijzend gereageerd op het Libische voorstel van 25 mei in een brief aan Spanje, waarin daarom expliciet werd gevraagd. Ont-hullend die afwijzing, vooral voor het Westen. Italië zei eind juni niet voor niets dat een bestand 'de weg vrij kan maken voor politieke onderhandelingen'. Italië kent als oude kolonisator het land en ook de Bedoeienentrots van Kadafi. Nogmaals: de oorlog zit in een patstelling. De rebellen hopen met steun van de NAVO het hele land te kunnen krij-

gen, hoeveel extra mensenlevens dat ook kost. Maar moet het Westen zich als derde partij niet richten op 'saving lives' en op hoe te komen tot vrede, ook al betekent dit mogelijk een tweedeling van het land? Een dictator vanuit wraak of haat geen uitweg bieden, is vanuit de vredesoptiek niet slim. Het verlengt het bloedvergieten, omdat het 'zich dood vechten' van deze dan al gauw de optie is.

Wat me verbaast, is dat van de westerse regeringen die deelnemen (of half mee doen zoals Nederland, terwijl Duitsland weigerde) dat niet inzien. Zo gaat dat in een oorlog. Maar is dit niet de politiek van het sentiment (of de onderbuik) in plaats van die van vrede? Of de politiek van (westerse) macht? Ze speelden ook mee in 2003, toen we bijna allen ons eveneens keerden tegen een brute en bluffende dictator nl. Saddam Hoessein. Het werkte niet, het werd een drama, ook al viel de dictator. In plaats ervan te leren, vallen we nu weer in dezelfde (mensenlevens kostende) valkuil.

Er zijn - nogmaals - al 20 duizend doden gevallen, mede ook omdat het ingrijpen van de NAVO indirect de burgeroorlog heeft verlengd. Zo gaat dat als het recht in de woorden van Geert-Jan Knoops 'speelbal wordt van de politiek'. Voortzetting van de strijd doet het aantal doden toenemen. Nederland is in het kader van de NAVO-operatie daarvoor mede verantwoordelijk. Zelfs meer nog dan door de politieke steun die ons land in 2003 gaf aan de invasie in Irak, waarover het kabinet Balkenende-Bos in eerste instantie dreigde te vallen. Laat ons land daarom net als Italië, Noorwegen of Zuid-Afrika wat actiever zijn inzake vrede en de NAVO bewegen te komen tot een bestand tussen beide partijen. Met elke tegenstander moet je tenslotte onderhandelen. Kadafi 's dochter Aisha zei op 1 juli voor een Franse zender daartoe bereid te zijn. Ook Rusland en de Afrikaanse Unie (premier Zuma) doen hun best de beide partijen om de tafel te krijgen en oefenen daartoe druk uit op de NAVO. Waarom daar niet op ingegaan? Elke oorlog stopt zo. Dialoog is altijd de uiteindelijke optie. Als de NAVO hiervoor kiest, zullen de rebellen (moeten) volgen.

(Dr Hans Feddema is antropoloog, publicist en actief in De Linker Wang, Groen Links en de vredesbeweging)

Ontwapen het conflict

Er is een nieuwe website die zich richt op wapenhandel met Israël: *disarmtheconflict.wordpress.com*. De site is opgezet door Forum voor Vredesactie uit Vlaanderen (het Belgische wapenexportbeleid ligt bij de gewesten), the Quaker Council for European Affairs gevestigd in Brussel en Campagne tegen Wapenhandel. De site bevat veel informatie uit verschillende Europese landen. Onderzoeksrapporten uit Spanje, Finland en Wallonië staan prominent op de voorpagina.

Wat ook opvalt is dat de site meteen stevig uitpakt met een verklaring tegen de wapenhandel met Israël. Deze is ondertekend door groepen uit acht verschillende Europese landen. Ze sluiten daarmee aan bij een boycotoproep van een coalitie van Palestijnse groepen die een paar dagen eerder voor een militair embargo van Israël hebben gepleit. Tenslotte komt Nederland op de site nauwelijks uit de verf. Dat lijkt niet terecht aangezien ook Nederland een rol speelde en speelt bij de bewapening van Israël. Bijvoorbeeld door de inbouw van Nederlandse onderdelen in Amerikaanse wapens die naar Israël geëxporteerd worden. Bronnen: *bdsmovement.net/activecamps/military-embargo* en *disarmtheconflict.wordpress.com*

Nederlands wapenexportbeleid

Onlangs stuurde staatssecretaris Bleker een brief naar de Kamer waarin hij nieuwe lijnen voor het Nederlandse wapenexportbeleid uiteenzette. Het was een antwoord op de vraag hoe het toch mogelijk was dat Arabische regimes Nederlandse wapens hadden in handen hadden gekregen, terwijl er toch exportregels zijn.

Het meest positieve in de brief is het minimaal aanscherpen van de de controle op doorvoer, waarschijnlijk de belangrijkste bijdrage van Nederland aan de internationale wapenhandel. "De overheid zal (...) in staat worden gesteld om in sommige specifieke gevallen ook doorvoer van goederen afkomstig van een bondgenoot te controleren," zo staat het in de brief. Wat die specifieke gevallen zijn, blijft onduidelijk. Kamerfracties vragen er niet naar. Dan is er nog een aap die plotseling uit de mouw komt. Bleker wil alleen nog de doorvoer bij overlading controleren. Wettelijk is dat niet geregeld, maar het wordt nu wel uitgangspunt van beleid - als de kratten met geweren aan boord blijven zijn ze zo moeilijk te controleren. Zo is er naast een beetje aanscherping een flinke verzwakking, die juridisch niet gedekt is. Op de vraag hoe de verhouding tussen doorvoer met en zonder overlading ligt - gesteld door de fracties van GroenLinks

en SP - geeft de staatssecretaris geen antwoord. Iets om op terug te komen. Er is sprake van nog een verscherping. Er wordt meer aan risicoanalyse gedaan voordat een wapenexportvergunning wordt afgegeven. Bleker formuleert dat aldus: "Het spreekt voor zich dat de reikwijdte van een dergelijke analyse beperkt zal zijn. Echter, wanneer sprake zal zijn van waarneembare risico's, die op termijn tot gewelddadige ontwikkelingen kunnen leiden en waarbij de te exporteren goederen eventueel zouden kunnen worden ingezet, dan zal de regering terughoudend zijn in het verlenen van een vergunning."

Wat staat hier eigenlijk? Heel erg weinig. Wat is de vorm en opzet van 'dergelijke' analyses? Wat zijn de vanzelfsprekende 'beperkingen'? Of is hier de filosoof Bleker aan het woord? Ja alles, zelfs het heelal, is beperkt. Wat wordt verstaan onder waarneembaar? Hoe meet je dat? Wat onder terughoudend? Is dat een niet wat vage term? Jammer dat er niet wat meer tijd van een duidelijke tekst is gemaakt, want hier wordt wel een wezenlijk deel van de Nederlandse wapenexportcontrole aangeeroerd. Er wordt dus geleverd tot dat klip-en-klaar is dat het fout is gegaan. En juist daarover ging het debat.

Martin Broek

Terugkomend op Israël...

Het Palestijns Nationaal Comité voor Boycot, Desinvesteringen en Sancties (BDS) heeft - zoals hierboven gezegd - een nieuwe internationale campagne voor een onmiddellijk en alomvattend militair embargo tegen Israël gestart, die wereldwijd wordt gesteund. Onder meer door prominente figuren als Nobelprijswinnaars Desmond Tutu (Zuid-Afrika), Mairead Maguire (Noord-Ierland) en Adolfo Pérez Esquivel (Argentinië). Ook alternatieve Nobelprijswinnaars zoals Walden Bello en Chico Whitaker en de bekende Canadese schrijfster en journalist Naomi Klein steunen de campagne. Daarnaast door tal van organisaties waaronder de Zuid-Afrikaanse vakbond COSATU en de Braziliaanse vakbond CUT.

Ze ondersteunen de vraag voor een stopzetting van alle wapenexport naar Israël, omdat Israël die wapens gebruikt voor de plaatsing van een illegale muur en andere vormen van landroof op de Westbank (elders in dit blad staan voorbeelden). Volgens het laatste EU-rapport, opgemaakt krachtens de Europese Gedragscode voor Wapenhandel hebben de landen van de Europese Unie in 2009 voor 113,7 miljoen euro met wapenvergunningen afgeleverd.

Voor de periode 2003-2008 gaat het over een bedrag van meer dan één miljard euro met Europese wapenvergunningen. Tussen 2000 en 2009 kreeg Israël voor 24,1 miljard dollar militaire hulp uit de VS. Het grootste deel daarvan diende voor de aankoop van wapens en defensiegerelateerd materiaal.

Daarnaast vraagt de campagne ook dat er een einde komt aan alle wapenimport uit Israël. Israël is een belangrijke wapenexporteur en heeft vorig jaar ongeveer 80 procent van zijn militaire productie naar de wereldmarkt geëxporteerd, goed voor een totale waarde van 7,2 miljard dollar.

Een andere belangrijke eis is de stopzetting van de militaire samenwerking met Israël op vlak van onderzoek en ontwikkeling. In het Europese Zevende Kaderprogramma voor Onderzoek en Technologische Ontwikkeling is Israël de belangrijkste partner.

Sinds Israël aan deze programma's deelneemt, participeerden al meer dan 700 bedrijven en instellingen aan projecten goed voor een totale waarde van 3,5 miljard euro.

Minstens 22 Israëlische bedrijven en onderzoeksinstituten werken mee in het Europese Veiligheidsonderzoekprogramma. Da vraag is nu: staat Nederland met zijn TNO ook op de lijst? J.B.

Agenda: permanente acties

- Iedere eerste zaterdag van de maand: Vredeswake op de Stadhuisbrug te Utrecht - met op ons spandoekje 'Vrede zonder wapens'. Org: Vredeswakegroep Regio Utrecht. Info: Tilly Okhuizen: 030 2615074 (bgg Geertje Kuipers: 0345 515293). E-mail: geertjek57@hotmail.com.

- Vrouwen in het Zwart houden op zeven plaatsen periodieke wakes tegen de bezetting van Palestina: Amsterdam, eerste vrijdag, 12.45 uur Spui bij het Lieverdje; Groningen, zaterdag om de veertien dagen, 13.00 - 14.00 uur, verzamelen op de Grote Markt; Haarlem eerste zondag van de maand, 14.00 - 15.00 uur, Grote Markt; Leeuwarden, laatste zaterdag van de maand, 13.00 - 14.00 uur, Nieuwstad bij De Waag; Maastricht, laatste donderdag van de maand, 18.15 - 19.15 uur, op de Markt; Utrecht, laatste zaterdag van de maand, 13.00 - 14.00, Stadhuisbrug (Oude gracht). Info: www.vrouweninhetzwart.nl.

Agenda: eenmalige acties

6 aug. Amsterdam, 9-18 uur, Hiroshima-herdenking. Handtekeningenactie op de Anthoniebreesluis tegenover het Rembrandthuis. Org. Hiroshimacomité.

6 aug. Den Haag, 13-14 uur, Hiroshima-herdenking. Wake van de Franciscaner Vredeswacht, op het Plein tegenover het Ministerie van Defensie. Begin van vastenactie.

9 aug. Volkel, Nagasakiherdenking: picnic vanaf 11 uur bij de basis. Org. Atoomvrijstaat.

Week van de Vrede, 17-26 sept (voor zover bekend).

17 sept. Amsterdam, Mozes en Aäronkerk, Waterlooplein, Vredesfeest met o.a. het tapijt van Zonneglossis. Org. Stichting Zonneglossis.

18 sept. overal: vredesweekcollecte in de kerken, org, IKV-Pax Christi.

18 sept. Zoetermeer, open vredesbijeenkomst van het Humanistisch Vredesberaad met Cine Utopia.

21 sept. Rotterdam, 19-22 uur: Huis van Erasmus, bijeenkomst 'In de geest van Erasmus, de Vreedzame school', org. Huis van Erasmus e.a. onderwijsinstellingen.

21 sept. Utrecht: International Day of Peace - "Launch MASTERPEACE. Creating Peace. Together" vanuit de Stationshal, Hoog Catharijne, en doorheen de gehele binnenstad 's avonds feest in Tivoli. Org. A. IKV-Pax Christi. People Building Peace en Masterpeace.

22 sept. Den Haag, Kloosterkerk: avondmanifestatie, organisatie Haags

Aktie

AGENDA

Selectie uit de landelijke Aktie Agenda van Omslag en Socia Media. De meest recente en volledige versie staat op www.aktieagenda.nl (u kunt daar zelf agendapunten invoeren).

Interkerkelijk Vredeswerk. Zie ook tentoonstellingen.

22 sept. Eindhoven, Internationale conferentie Science, Technology and Peace, Technische Universiteit. Org: Vredescentrum Eindhoven. Web: www.stichtingvredescentrum eindhoven.nl.

24 sept. Utrecht: open dag Fort der Democratie in Fort Rhijnauwen, Lunet 1, 12-19 uur. Koningsweg 290.

26 sept. Stoutenburg, bij Amersfoort: Sacrale dansen voor Vrede o.l.v. Cocky van Leeuwen en Wilna Westerlaken. Stoutenburgerlaan 5, Org: Franciscaans Milieuproject Stoutenburg

Tentoonstellingen

Dienstweigeraar achter tralies in Leeuwarden, museum Blokhuispoort. t/m 29 juli, open wo, vrij en za 13-17 uur.

1000 vredesvrouwen in Drachten-Ureterp, Doopsgezinde kerk, 1-29 sept. Informatie volgt. Org. Museum voor Vrede en Geweldloosheid

Gandhi in Vinkeveen, Openbare Bibliotheek, Tuinderslandje 4, 2-30 sept. als de bibliotheek open is. Org. Museum voor Vrede en Geweldloosheid

Den Haag op stap naar vrede en recht, in Den Haag, Kloosterkerk tijdens de Vredesweek, open op nader te bepalen dagen en tijden, org. Haags Vredesplatform en Haags Interkerkelijk Vredeswerk.

Gandhi in Den Haag, Openbare Bibliotheek Transvaal, Hobbemaplein 30, 1-31 okt. als de bibliotheek open is. Org. Museum voor Vrede en Geweldloosheid.

De atoombom en de mensheid, Doesburg, openbare bibliotheek, 3 - 28 okt. Open ma, wo, do.: 14 - 17.30 di., vr.: 14 - 20.30, wo ook 10 - 12.30. Org. Museum voor Vrede en Geweldloosheid

ENIGE TOELICHTING**Den Haag op stap naar vrede en recht**

Of deze leuze de werkelijkheid weergeeft van het gemeentebestuur of dat het een illusie is, moet de lezer uitmaken. Het is in ieder geval de benaming van een tentoonstelling, die in december 2003 werd gehouden in de openbare

bibliotheek van Den Haag door de Stichting Lancelot. Hiermee werd toen herdacht dat een eeuw tevoren, in 1903, de Vredesconferentie werd gehouden met besluiten die aanleiding gaven tot de oprichting van het Vredespaais. Naast de deftige bijeenkomsten van diplomaten in 1903 en de hoop dat het tien jaar later weer zou gebeuren zagen wij op doek ook de beelden en teksten van de felle acties tegen de oorlog, tegen de legerdienst en tegen de atoombom gereproduceerd. Van documenten afkomstig van o.a. het Haags Gemeentearchief en het Nationaal Archief.

De Stichting Lancelot is ter ziele, maar het tentoonstellingsmateriaal is er nog. Het is nu in beheer bij het Haags Vredesplatform en die wil het materiaal in de komende Vredesweek in september opnieuw aan de praat krijgen. Een mooie aanvulling op de verzamelingen van Stefan Kraan en het Museum voor Vrede en Geweldloosheid.

Vrede in een bunker

Naast het Erasmushuis in Rotterdam start er op de Week van de Vrede ook een Utrechts educatieproject, het Fort van de Democratie. Decor is Lunet 1 van Fort Rhijnauwen, een bunker die zowel tijdens de mobilisatie van 1939 als door de bezetter werd ingezet. Nu wordt er een interactieve tentoonstelling gehouden door de Stichting Vredeseducatie, waaraan ook het Nederlands Instituut voor Oorlogsdocumentatie bijdraagt. Het confronteert bezoekers met oorlog en nodigt mensen uit om daarover en over maatschappelijke vraagstukken radicale discussies te voeren en zo tot het bewustzijn te komen dat oorlog wellicht geen oplossing is.

Het project is bedoeld voor pedagogische academies en vormingswerkers en zij kunnen daar voor groepen afspraken maken. Maar op 24 september houden zij open dag voor het publiek.

Maar wie is nou Zonneglossis?

In de afgelopen editie van *Vredesmagazine* is gebruikt gemaakt van foto's van een quilt van Zonneglossis, het vredesgroeitapijt, dat vlak voor zijn voltooiing op eind mei 2011 werd vertoond in het stadhuis/atrium van Den Haag. Dit tapijt bestaat uit bijdragen van vrijwilligers en scholieren, die daarvoor lapjes mochten borduren met onderwerpen over het thema vrede. Bedoeld als een levensbeschouwelijke mandala om tot innerlijke vrede te komen, werkt het ook als uitdrukking van afwijzing van alle oorlog - en bovendien levert het kleur- en contrastrijke plaatjes voor fotografen op. Het tapijt wordt in september na de vredesweek volledig uitgespreid vertoond in het schip van de St. Laurenskerk in Rotterdam en de opbrengst van inzamelingen is voor War Child.